

De laatste straatmuzikant

- Ruth Lasters

Korte inhoud van het boek

Jaar na jaar lopen almaar meer mensen op straat met hoofdtelefoons. Twee straatmuzikanten leveren een gevecht tegen de plaag van de 'oortjes'. Tegen de mp3-spelers die hun muziek onhoorbaar maken. Zo veel luisteraars verliezen ze dagelijks aan de plaag, dat ze besluiten om op te treden. Voor het te laat is, voor de hele stad potdoof voor hen is en hun broodwinning onmogelijk wordt. De laatste straatmuzikant is een modern sprookje over wraak en moed. Over niet bij de pakken blijven zitten en over hoe de kijk op de situatie er heel soms niet toe doet, maar meestal allesbepalend is.

Inhoudsopgave van het lespakket

Voorlezen	p 2*
Nadenken over het hoofdpersonage	p 3 bij het hele boek
Mijn mening over een kraakpand	p 4* bij hoofdstuk 10
Assertief reageren	p 5* bij hoofdstuk 12
Gehoorschade	p 7* bij hoofdstuk 14
De tekst proeven	p 8* bij hoofdstuk 16
Is het boek geloofwaardig?	p 9 bij het hele boek
Lestips over evalueren	p 9

* Om deze activiteiten te doen in een les, hoef je niet het hele boek te lezen.

Voor wie is dit lespakket?

In alle lespakketten spreken wij over 'cursisten', die les volgen in het volwassenenonderwijs. Toch zijn de meeste lestips ook heel goed bruikbaar voor leerlingen in het secundair onderwijs (OKAN, BuSo, BSO-PAV en vaak ook TSO).

Dit lespakket kan je downloaden via www.wablieft.be. Bij dit lespakket horen ook werkbladen. Die plaatsen we in één worddocument op de website. Op die manier kan elke lesgever de werkbladen aanpassen aan de eigen noden.

Een Wablieft-boek is ook een luisterboek

Een Wablieft-boek is ideaal voor wie niet zo vlot leest of voor wie niet graag leest. Je kan er ook de luistercd bij gebruiken. Dit kan vooraf (om al te horen waar het over gaat), maar ook tijdens of na het lezen. Laat gedurende de lessen je cursisten experimenteren met deze verschillende manieren. Welke vinden ze het leukste?

Introductie

OVER LEZEN IN DE KLAS

Een volledig boek lezen is een grote opgave. Veel cursisten zullen thuis niet de tijd kunnen maken om een boek te lezen. Dus maak je best gebruik van de tijd die je hebt met cursisten. Maak je cursisten warm met stukken tekst. Misschien lezen ze zelf een heel boek, misschien niet. Elk mooi stuk literatuur hebben ze gehad.

Er zijn verschillende manieren om de lezers dit boek te laten 'lezen'. De luistercd is daarbij een grote hulp. Eerst luisteren, dan lezen. Of ook: eerst lezen, dan luisteren. Luisteren en lezen tegelijk. Aarzel niet om de tekst meerdere keren te laten beluisteren of lezen. Werk in elk geval in stukken, zodat de lezers het overzicht niet verliezen.

over voorlezen

Voorlezen is een prettige manier om teksten aan te brengen, voor tieners, volwassen cursisten en senioren.

Maar voorlezen is meer! Luisteren naar een boeiend voorgelezen tekst verhoogt de luisterconcentratie en brengt nieuwe woorden aan. De les beginnen met voorlezen is rust scheppen. Voorlezen tussen twee inspannende opdrachten is een manier om de aandacht weer naar jou en/of naar de les te trekken.

Daarom suggereren we een voorleesfragment. Een fragment dat nieuwsgierig maakt, maar niks verklapt. Een fragment dat ook los van het boek verstaanbaar is.

Een voorleesfragment hoeft geen verwerking. Het mag er zijn op zich. Wie toch graag kort iets doet met de tekst, vindt een paar suggesties.

Voorleesfragment: eerste deel van hoofdstuk 4, p 16-17

Dit is een discussie tussen twee mensen. Wie? Waarover?

Laatste alinea: wat is er aan de hand? Wie is 'zij'?

voorleesfragment

eerste deel van hoofdstuk 3, van p 13 tot en met p 14 "Als zij luistert naar mijn muziek."

Wat is er aan de hand?

Voor achtergrondinformatie en meer lestips over voorlezen en genieten van teksten:

'Omdat lezen leuk is! Introductiemap voor lesgevers', hoofdstukken 'voorlezen' en 'vrij lezen'.

Lessuggestie tijdens het lezen

Doelen: meningen, verwachtingen formuleren
informatie halen uit geschreven teksten
nota's maken voor zichzelf

Tijdens het verhaal kom je meer en meer te weten over het hoofdpersonage. Laat de cursisten regelmatig nadenken over de volgende vragen:

Hoe zou hij kunnen heten?

Hoe ziet hij eruit?

Suggestie:

eerste keer: na hoofdstuk 4

tweede keer: na hoofdstuk 5

derde keer: na hoofdstuk 7

vierde keer: op het einde van het boek

Dit kan door hen over hun ideeën te laten vertellen in kleine of grote groep. Een andere manier is hen voor zichzelf een naam en persoonskenmerken te laten opschrijven. Tekenen kan ook, of foto's zoeken online. Bij deze werkvorm kunnen cursisten aan het eind van het verhaal aan elkaar vertellen hoe hun verwachtingen geëvolueerd zijn.

Vertel de cursisten dat er geen foute antwoorden zijn.

Lessuggestie bij hoofdstuk 10: Helpen

Doelen: mening vormen
mening en gevoelens formuleren
een andere mening respecteren

1. INSTAPFASE

Stap 1: Marco woont in een kraakpand. Wat is een kraakpand? Laat de cursisten opzoeken in het woordenboek of op internet. Hebben zij er al van gehoord? Wie woont er in een kraakpand? Waarom?

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Speel een stellingenspel.

Als er een grote ruimte beschikbaar is, is dit een plezierige werkvorm. Iedereen staat op een lijn. Lees een stelling voor. Wie akkoord gaat, zet een stap vooruit. Wie niet akkoord gaat, zet een stap achteruit. Op die manier krijg je een heel duidelijk beeld over de verschillende meningen.

Als de deelnemers ervoor open staan, kunnen ze dit geblinddoekt doen. Zo worden ze niet beïnvloed door elkaar. Ze mogen de blinddoek pas afdoen als de begeleider het sein geeft dat iedereen gekozen heeft.

Uiteraard kan er ook gewerkt worden met bijvoorbeeld rode of groene kaartjes, of kaartjes met 'ja' en 'nee'.

Stellingen:

Ik zoek een huis om te huren. Alles is duur. Er staat een huis leeg. Ik mag dat huis kraken.

Ik heb geen papieren. Ik heb een gezin. Niemand wil zijn huis aan mij verhuren. Er staat een huis leeg. Ik mag dat huis kraken.

Ik ben dakloos. Het vriest. Er staat een huis leeg. Ik mag deze nacht in dat huis slapen.

Ik ben een kunstschilder. Ik verdien weinig geld. Ik heb een grote werkplaats nodig. In mijn buurt staat een groot huis leeg. Ik mag dat huis kraken om het als werkplaats te gebruiken.

Sommige huizen staan zomaar leeg. Die huisbazen moeten een boete betalen.

Een paar mensen kraken een huis. Ze doen niks kapot. Ze doen niks verkeerd.

De politie moet krakers uit de kraakpanden zetten.

De politie moet krakers oppakken.

evaluatie

Stap 3: Gesprek: mag kraken volgens jou altijd? Nooit? In sommige gevallen? In welke?

Lessuggestie bij hoofdstuk 12: Wieltjes

Doelen: communiceren – eigen mening formuleren
zeker zijn van jezelf – wat denk ik?
omgaan met conflicten
problemen aanpakken

1. INSTAPFASE

Stap 1: Lees de laatste alinea's van het hoofdstuk, van 'Is het niet overdreven?' tot 'Helemaal niks'.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Gesprek: ken je dat gevoel? 'Ik vind dit niet goed, maar ik durf niets te zeggen.' Wanneer heb je dat zelf gevoeld? Wat heb je toen gedaan? Wat wou je doen? Waarom deed je dat niet?
evaluatie

Stap 3: Bedenk samen een assertieve reactie bij een gegeven probleemsituatie. Stimuleer cursisten elkaar tips te geven. Speel die situatie na, cursisten onder elkaar of een cursist met de begeleider. Laat de andere cursisten observeren. Geef hen een specifieke observatie-opdracht, bijvoorbeeld 'spreekt de cursist altijd in de ik-vorm'.

Wanneer er geen voorbeelden uit de groep komen, kan je zelf situaties aanbrengen:

Mijn collega's vragen altijd verlof in de schoolvakanties. Er blijft dan voor mij niet veel meer over.

Een klasgenoot plaagt een andere klasgenoot, maar hij gaat te ver. Dit is pesten.

Mijn dochter komt naar huis wanneer het haar past. Soms om 17 uur, soms om 18.30 uur. Ze is dan slecht gezind als het eten niet onmiddellijk klaar is, want 'ze moet over een half uur weer naar de tennisles'.

Mijn vriendin praat altijd over 'makakken'. Ik vind dit vreselijk.

Mijn man vertelt grappen die ik echt niet plezant vind.

Mijn collega stuurt heel veel mails: met muziek, grappen, spelletjes. Ik vind dit vervelend.

Tip voor de lesgever:

Op een assertieve manier reageren, doe je bijvoorbeeld zo:

Geef opbouwende kritiek.

< Knap, je hebt echt je best gedaan, wat heb je mooie kleuren gebruikt! Probeer de volgende keer nog beter binnen de lijntjes te blijven, dan wordt het nog mooier!

= Je hebt het fout gedaan, je moest binnen de lijntjes blijven, zo is het lelijk, kijk, zo moet je dat doen.

Praat in de ik-vorm.

< Ik vind dat onbeleefd.

= Dat is onbeleefd.

Zeg iets over concreet gedrag, niet over de persoon zelf.

< Ik vind het niet prettig als je roept.

= Jij bent zo druk!

Vermijd "altijd", "nooit", "iedereen", "niemand", ...

< Je bent mijn verjaardag vergeten.

= Jij vergeet altijd mijn verjaardag.

Wees kort en bondig; zeg alleen het belangrijkste, niet alles tegelijk.

< Ik vind die grappen echt niet plezant.

= Ik vind die grappen echt niet plezant. Je ziet toch dat ik er niet mee kan lachen. Ik heb er nooit mee kunnen lachen. Dat zou je nu toch al moeten weten. En dat je dan zelf zo hard lacht, is dat nu echt nodig? Je overdrijft!

Maak een afspraak: stel voor hoe het anders en beter kan.

< Ik stel voor dat we elke ochtend afspreken hoe laat je 's avonds thuis komt.

Geef je kritiek best op de volgende manier: rustig, vriendelijk, duidelijk, kortaat, ...

(uit 'Leerplan MO Basiseducatie, januari 2013': www.vocvo.be/sites/default/files/ONT-LP%20MO-Communicatie-2013-01-31-DEF.doc)

inspirerende filmpjes:

<http://www.basiseducatie.be/gent-meetjesland-leieland/cursussen/communicatie-opkomen-voor-jezelf>

<http://www.youtube.com/watch?v=8LvkJgg5x6s>

<http://www.youtube.com/watch?v=B1O9xR-U4HQ> (jammer van de spelfout – en stop na tip 4, want tip 5 is reclame)

Lessuggestie bij hoofdstuk 14: Irina

Tips voor wie verder wil werken rond het thema gehoorschade

www.helpzenietnaardetuut.be

Een campagne van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie over gehoorschade na overdadig lawaai (fuiven, optredens, hoofdtelefoon, maar ook bij klussen in huis, op het werk of bij het tuinieren). Met test, achtergrondinformatie, educatief materiaal, link naar kortfilm, links naar andere campagnes, ... Met gratis downloadbare app om decibels te meten via je smartphone.

Zeer veel materiaal!

Lessuggestie bij hoofdstuk 16: Stil

Doelen: leesplezier
leesverdieping

1. INSTAPFASE

Stap 1: Lees hoofdstuk 16 voor (p 56-57). Zorg ervoor dat cursisten ontspannen en geconcentreerd kunnen luisteren. Doe een kleine extra: een aangename locatie, gedempt licht, aangepaste klasopstelling, iets lekkers erbij om te drinken...

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: Gesprek: Wat is van deze tekst blijven hangen? Wat viel je op?

Stap 3: Lees de laatste vier zinnen opnieuw voor. Geef daarna alle cursisten een kopie van dit fragment.

Stap 4: Gesprek: vind je dit een mooi stuk? Is het een mooi einde? Hoe voelt Odu zich?

De drie laatste zinnen beginnen met 'ik'. Welk effect heeft dat (trots, content, dolblij, opgelucht)?
evaluatie

Stap 5: Laat cursisten die dat wensen deze vier zinnen voorlezen zoals Odu ze – volgens hen – zou zeggen.

Lessuggestie bij het gehele boek

Doelen: mening en gevoelens formuleren
informatie halen uit een geschreven tekst
argumenteren
nota's nemen voor zichzelf

1. INSTAPFASE

Stap 1: Wie het hele boek gelezen heeft, heeft ongetwijfeld een beeld van en een mening over de situatie en de personages.

Kort gesprek: Kan dit boek echt gebeurd zijn? (Hou het zeer kort, enkel inleidend.)

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 2: De cursisten maken individueel het werkblad 1. Ze schrijven een paar dingen op die voor hen eruit springen. (Herinner hen eraan dat ze ook in steekwoorden mogen noteren, ze schrijven voor zichzelf.)

Bij moeilijke schrijvers kan dit blad een aanleiding zijn tot een gesprek.

evaluatie

Stap 3: Gesprek: heeft iedereen dezelfde dingen opgeschreven? Zijn de meningen gelijk?

Lestips over evalueren:

Zie ook: 'Omdat lezen leuk is! Introductiemap voor lesgevers', hoofdstuk 'evalueren'.